

[Udenrigsministeren]

Flertallet af de foranstaltninger, som indeholdes i beslutningsforslagene, vender sig imod styret i Pretoria og skal derfor være af restriktiv karakter, og disse restriktive foranstaltninger spænder over et meget bredt spektrum fra det økonomiske område over det handelsmæssige, finansielle, monetære og teknologiske og til yderligere begrænsninger af personlige kontakter med Sydafrika. Heroverfor står så forslagene om forøgelse af bistanden til fordel for det sydlige Afrika, der jo kan betegnes som positive foranstaltninger.

Hvad nu først angår de restriktive foranstaltninger, så svarer hovedbestemmelsen i regeringens forslag ganske til det fælles nordiske handlingsprogram. Den går ud på, at regeringen skal henstille til danske virksomheder, som eksporterer til eller importerer fra Sydafrika, at de søger andre markeder og andre leverandører med sigte på at reducere samhandelen mellem Danmark og Sydafrika. Regeringen skal endvidere forbyde statslig støtte til enhver form for fremme af samhandelen med Sydafrika samt forbyde eller modvirke overførsel af patent- og produktionsretigheder til Sydafrika. Regeringen skal også tage skridt til at forhindre offentlige indkøb fra Sydafrika.

Den nærmest tilsvarende bestemmelse i det socialdemokratiske beslutningsforslag – og den finder vi i punkt 3 – siger, at al anden import – anden end kulimporten – fra Sydafrika som hovedregel skal ophøre inden 1. juni 1986.

Begge forslag, altså både det fælles nordiske og det socialdemokratiske, tilsigter en drastisk reduktion af samhandelen med Sydafrika. Formålet er ikke blot at påføre Sydafrika økonomiske tab – man kan sige, at i så henseende er virkningen jo begrænset, så længe vort eksempel ikke bliver fulgt af Sydafrikas vigtigste handelspartnere, hvad vi selvfølgelig vil virke for at det bliver – men det er nok så meget at frigøre os selv for den afhængighed af Sydafrika, som samhandelen indebærer, uanset om der er tale om import eller eksport.

Jeg finder, at den fremgangsmåde, som de nordiske lande er blevet enige om, er mere i overensstemmelse med dansk tradition, og den vil i praksis alt i alt være lige så virksomhedsfuld. Vi kan opnå, at de virksomheder, som uden betydelig vanskelighed kan finde

andre leverandører, og som ikke er bundet af langtidskontrakter, straks ophører med at importere fra Sydafrika, mens andre virksomheder vil bestræbe sig på at afvikle deres import fra Sydafrika så snart som muligt og dermed jo også komme ud af det søgelys, som en vågen opinion vil rette imod dem.

Tilbage vil nok stå en lille gruppe virksomheder, som er afhængig af f.eks. råvarer, der kun kan fås i Sydafrika. Regeringen finder det ikke rigtigt at pålægge sådanne virksomheder særlige byrder ved helt direkte at forbyde dem at importere fra Sydafrika. Det ville ikke gavne sagen. Det ville kun skabe modvilje og forvirring. Og den løsning, regeringen foreslår, med en henstilling støttet af et stærkt moralsk pres, vil også føre til, at vi undgår det problem om mulige dispensationer og kompensationer, som jo kunne blive følgen af et endeligt forbud.

Danmarks import fra Sydafrika udgør mindre end 1 pct. af Sydafrikas eksport, selv når vi regner kullene med, og den kan ingen økonomisk rolle spille for Sydafrika. Derimod er det et klart politisk signal til Sydafrika, hvis regeringen henstiller til danske virksomheder ikke at importere derfra, og jeg er overbevist om, at en sådan henstilling vil blive fulgt i tilstrækkeligt omfang til, at det er en troværdig politik.

Kort sagt: gennemførelse af det nordiske handlingsprogram vil i praksis føre til det mål, der opstilles i det socialdemokratiske forslag, nemlig at importen fra og eksporten til Sydafrika som hovedregel ophører i løbet af kort tid.

Jeg har ved tidligere lejligheder her i tinget forklaret, hvorfor regeringen ikke er tilhænger af de socialdemokratiske forslag vedrørende kulimport og salg og transport af olie, og jeg håber, at det under udvalgsarbejdet vil vise sig muligt at overbevise et flertal om det unødvendige og også det skadelige i foranstaltninger som de foreslåede.

Hvad angår de positive foranstaltninger er der også meget vidtgående overensstemmelse mellem det nordiske handlingsprogram og det socialdemokratiske beslutningsforslag. Lad mig først omtale apartheidbevillingen. I overensstemmelse med den beslutning, der blev taget af folketinget den 14. marts i år, planlægger regeringen en væsentlig forøgelse af den humanitære og undervisningsmæssige bistand til ofrene for apartheidpolitikken i de